

- Welke druif is wereldwijd de meest aangeplante edele druif? ...
- Welke druif groeit en bloeit waar ze ook wordt aangeplant? ... Misschien wel in je eigen tuin?
- Welke druif wordt zelden geblend en drink je dus meestal als monocépage? ...

De chardonnay wereldwijd

Commanderij Cuvée - Asse

15 oktober 2020

Gerda De Moor

Woordenspin

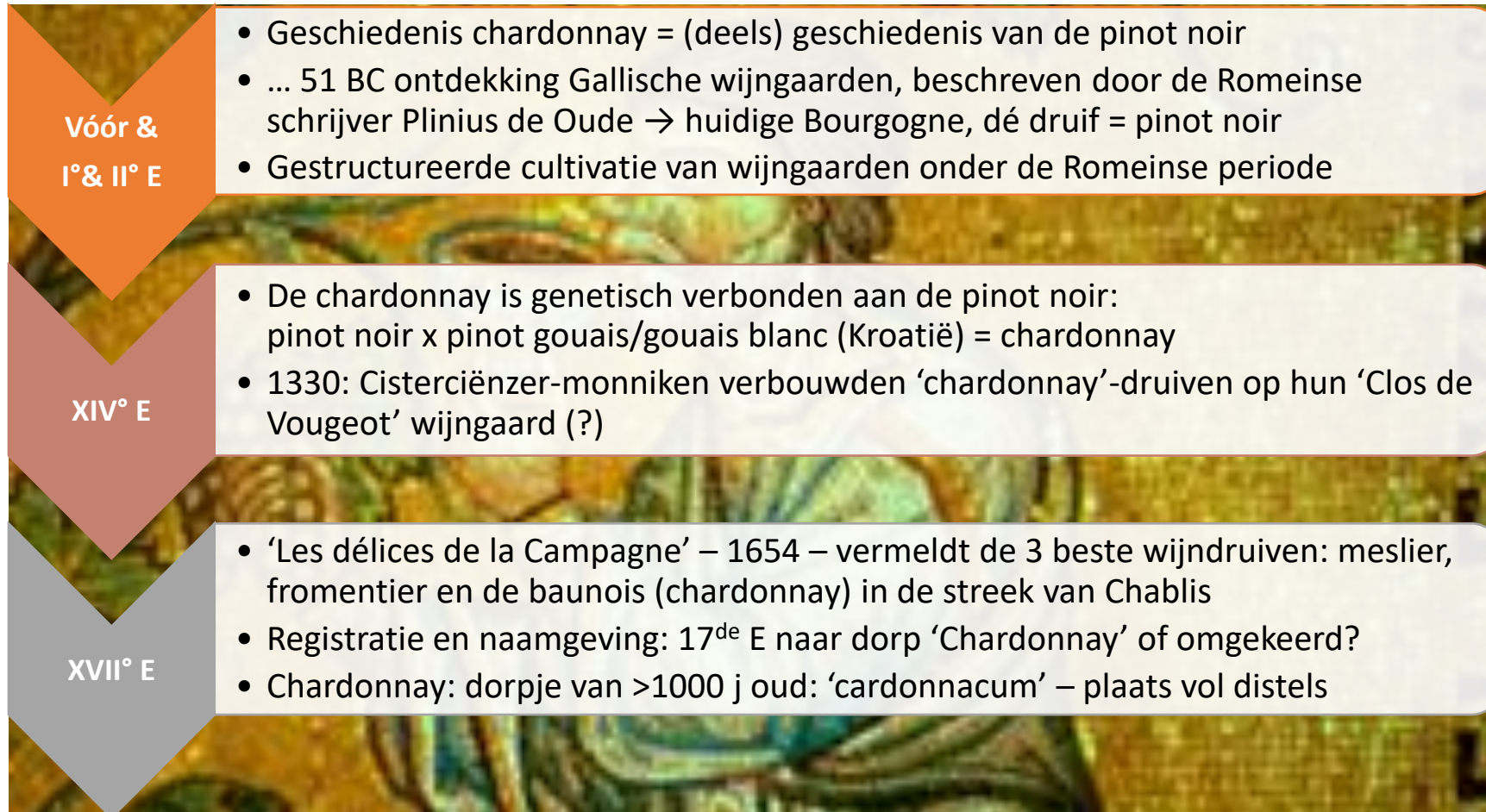
chardonnay

Chardonnay? Quotes ...

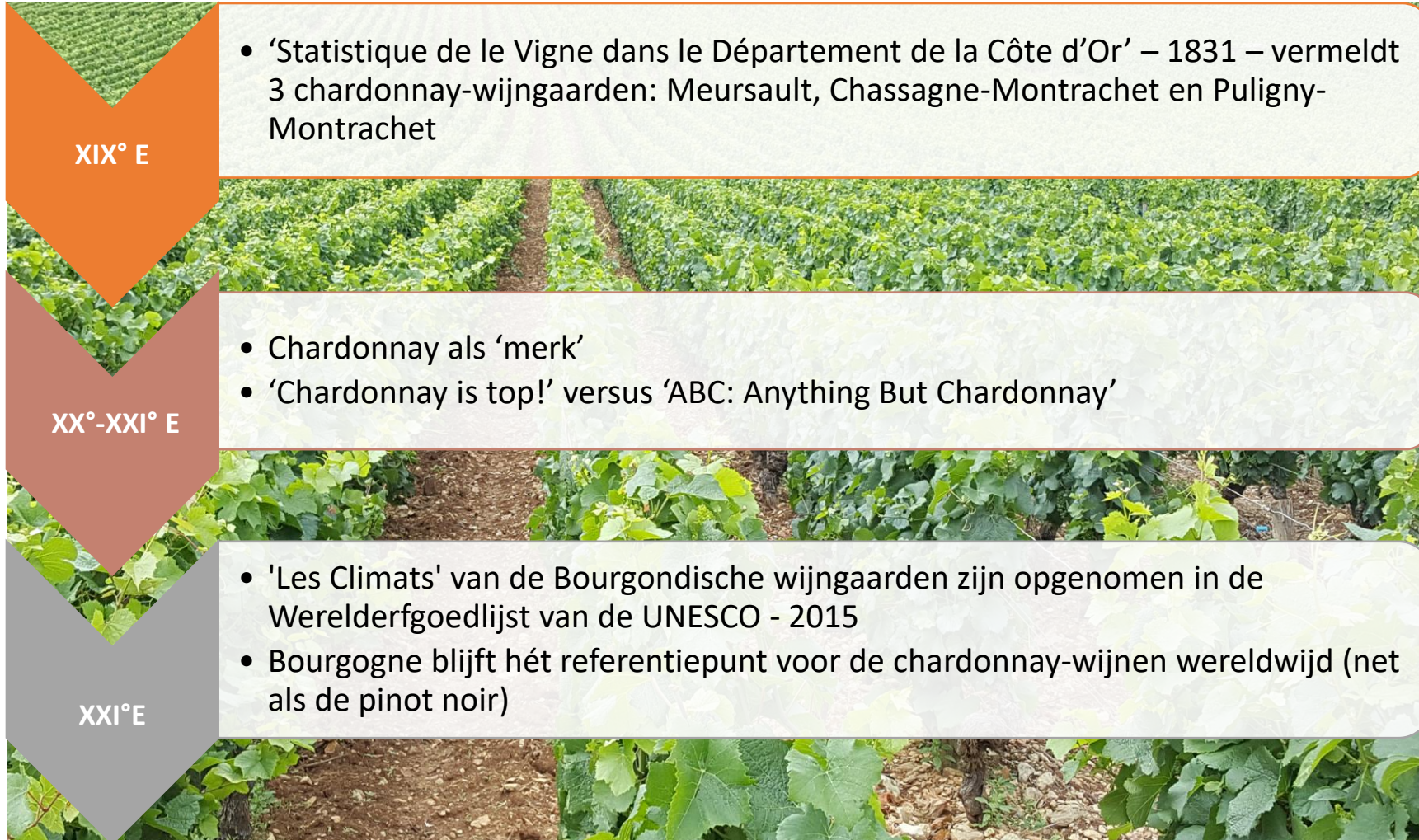

- De meest makkelijke druif voor de wijnbouwer én -maker!
- Zeer gevoelig voor het terroir: de druif is als een ‘onafgewerkt’ product ... ze werkt als een spons die het terroir opzuigt en voortbrengt in het glas.
- Veelzijdige druif ... overal ter wereld te ontdekken, vooral als monocépage ... soms in blends, met Champagne als voorbeeld bij uitstek!
- De ‘Grand Cru’ onder de wijndruiven!
- Dr. Morelot (19de eeuw): “De smaak van de druif zelf is exquisite; zij heeft een zeer speciaal aroma, dat moeilijk onder woorden te brengen is. De wijn die van deze druif gemaakt wordt, heeft uitzonderlijke kwaliteiten”.

Oorsprong en evolutie van de chardonnay: een korte tijdlijn

Oorsprong en evolutie van de chardonnay: een korte tijdlijn

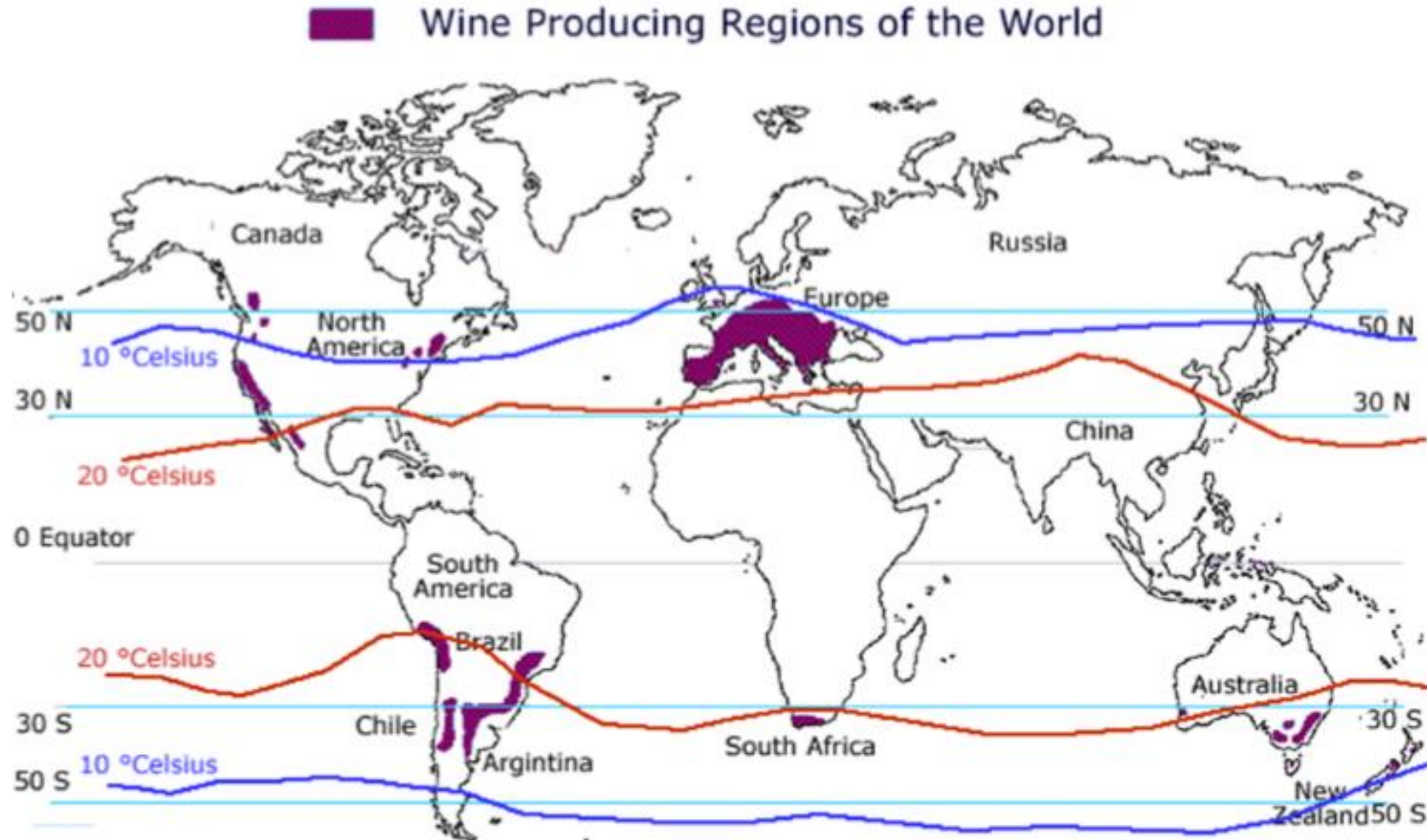

Synoniemen

arboisier, arnaison blanc, arnoison, aubain, aubaine, auvergnat blanc, auvernas, auvernas blanc, auxeras, auxerras blanc, auxerrois blanc, auxois, auxois blanc, bargeois blanc, beaunois, biela klevanjka, blanc de champagne, blanc de cramant, breisgauer suessling, breisgauer süssling, burgundi feher, chablis, chardenai, chardenay, chardenet, chardennet, chardonay, chardonnet, chatenait, chatey petit, chatte, chaudenay, chaudenet, chaudent, clävner, clevner weiss, cravner, epinette, epinette blanc, epinette blanche, epinette de champagne, ericey blanc, feher chardonnay, feherburgundi, feinburgunder, gamay blanc, gelber weissburgunder, gentil blanc, grosse bourgogne, klawner, klevanjka biela, klevner, lisant, luisant, luizannais, luizant, luzannois maconnais, maurillon blanc, melon blanc, melon d'arbois, meroué, moreau blanc, morillon blanc, moulon, noirien blanc, obaideh, petit chatey, petit sainte-marie, petite sainte marie, pineau blanc, pino sardone, pino shardone, pinot blanc à cramant, pinot blanc chardonnay, pinot chardonnay, pinot de bourgogne, pinot giallo, pinot planc, plant de tonnerre, romere, romeret, rouci bile, rousseau, roussot, ruländer weiß, sainte marie petite, sardone, shardone, shardonne, später weiß burgunder, weiß burgunder, weiß clevner, weiß edler, weiß elder, weiß klewner, weiß silber, weißedler, weißer clevner, weißer rulander

Chardonnay wereldwijd

Geografische verspreiding (2015)

LAND	OPPERVLAKTE(ha)	%
California	39 600	20
Washington/Oregon	3100/390	18/4.5
Frankrijk	47 500	6
Australië	25 400	15
Chili	13 100	10.5
Italië	12 000	1.5
Zuid-Afrika	7 350	7.5
Nieuw-Zeeland	3 200	9
WERELD	200 000	4,3

Europa

Wijnstijlen

- Droge wijnen →
- Schuimwijnen
- Botrytiswijnen

- Stijlen vooral afhankelijk van klimaat (Cool vs Warm Climate) en vinificatie

Een 'mondspoelertje' om te starten

Chardonnay-wijnen blijken uitdagend te zijn ... uitdagende wijnen te ontdekken ... uit verschillende landen en continenten

- Australië, België, Chili, Frankrijk, Italië, Oostenrijk, USA & Zuid-Afrika

HC	AA	A+	A	B+	B	B-	C
subliem	uitmuntend	zeer goed	goed	bijna goed	correct	onvoldoende	foutief

- Degustatiefiche 'Persoonlijke opmerkingen' → land ?

Wijnen 1 & 2

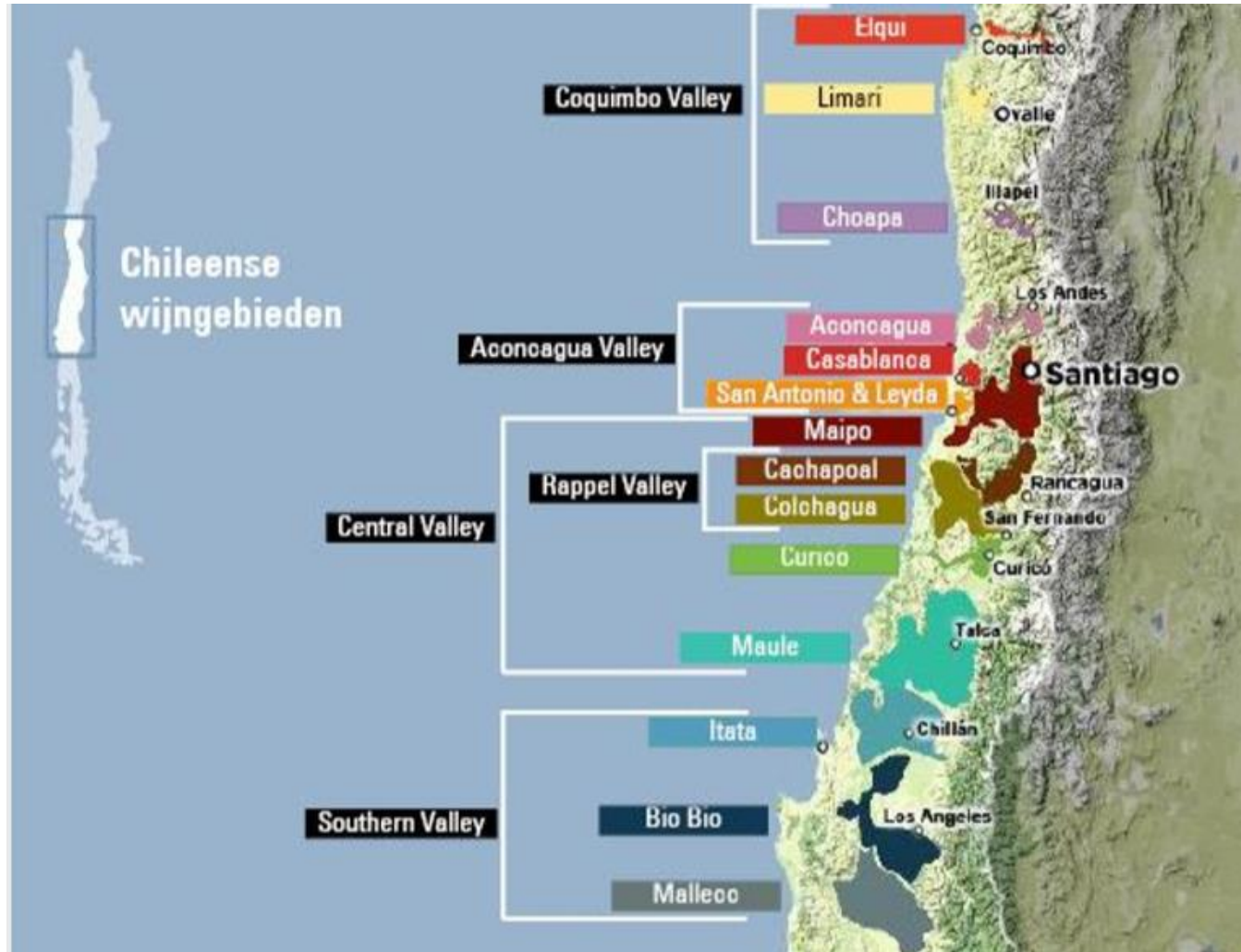

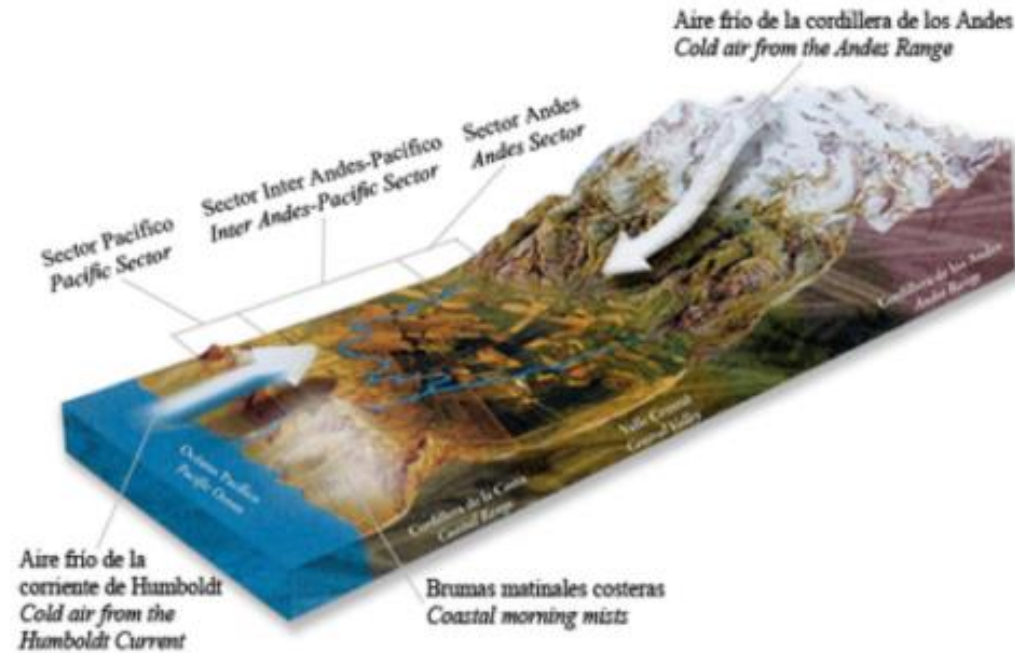
Wijn 1

Chardonnay Las Ninas reserva Ella – 2018 – Chili
Colchagua-vallei < Rappel-vallei

- 8 sterke vrouwen achter dit wijngoed
- gedurfde, elegante, ‘vrouwelijke-stijl’- wijnen
- bio

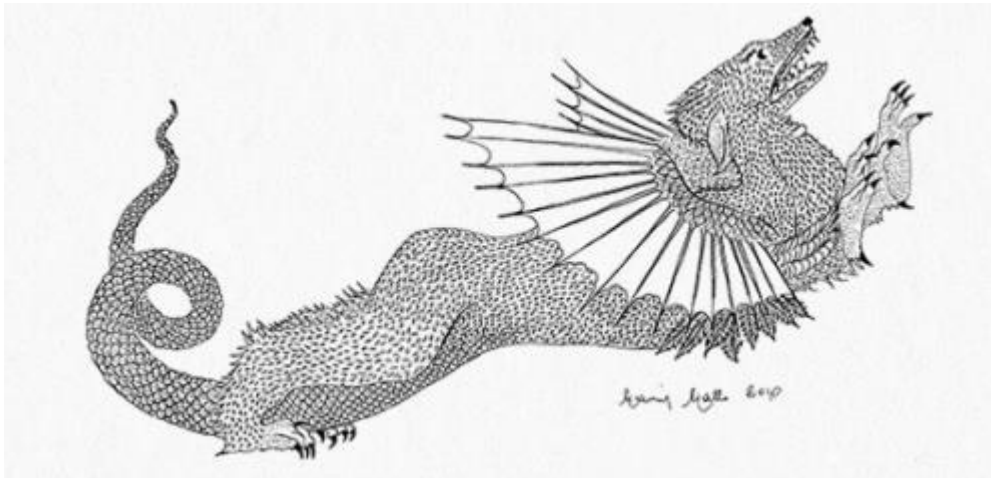

- ‘Ontmoetingsplaats van winden en zee’ & Andes versus Stille Oceaan
- Perfect ‘cool climate’-gebied voor de chardonnay → krokant en fris
- Bodem: laag granietzand op bodem van harde klei

Wijn 2

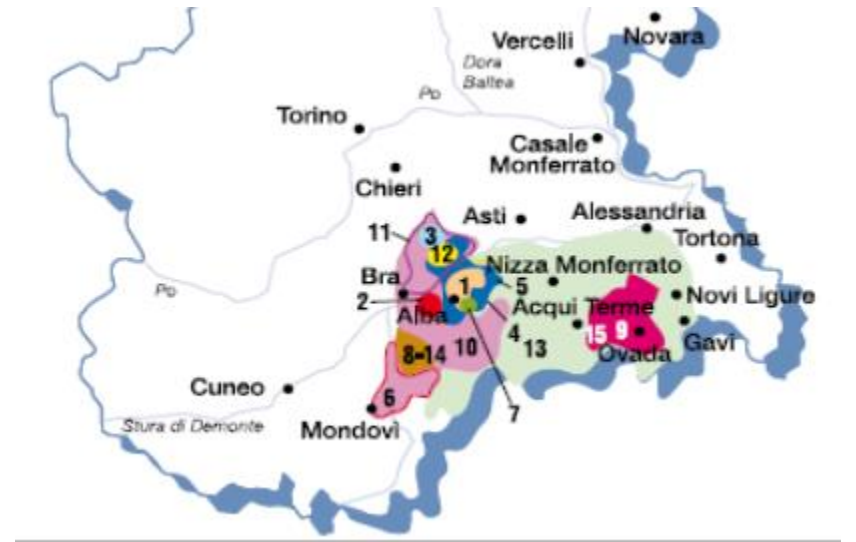
Dragon White Chardonnay – 2019 – Luigi Baudana – Italia – Piëmonte → Langhe

- klein familiaal domein 2,6 ha
- draak = moed!
- chardonnay, sauvignon blanc, nascetta! (blend!)

Piëmonte - Langhe (10)

Cool-climate

Bodem: mergel en blauwe rots

Witte bovenlaag, blauwe onderlaag

Vinification witte wijn → 'à la Bourgogne'

- <https://youtu.be/TdbQdIATK2o>

- **Vinification des vins blancs de Bourgogne**
- Gepubliceerd op 11 mei 2012
- Processus de vinification des vins blancs de Bourgogne - schéma réalisé par le Bureau Interprofessionnel des Vins de Bourgogne - www.vins-bourgogne.fr

Specificiteit én ... 'de' aroma's van de chardonnay

Chardonnay

Chardonnay: klassiek !

- Stro- tot goudgeel
- Aromatische volle wijn met subtiele textuur, finesse en concentratie
- Belangrijkste aroma's:
 - rijp wit fruit: appel, peer, perzik
 - hazelnoot en amandel
 - toast, honing, boter, karamel
 - vanille, kaneel
 - soms mineraliteit
- Bodem: mergel, kalk, krijt, vleugje leem/klei
- Vroegrijpende druif: 1 dag vóór de chasselas (ijkpunt)
- Oogst: 1 1/2de week na de chasselas

CITRUS

TREE / STONE FRUITS

TROPICAL FRUITS

BUTTER

OAK FLAVORS

Cool climate

- groene appel, perzik, peer, citrus
- floraal: witte bloesem, linde, kamille, roos, kamperfoelie
- vegetaal
- mineraal: silex
- gerookt
- vettigheid
- getoast
- soms vanille

Warm climate

- tropisch fruit: mango, banaan, ananas, meloen, passievrucht
- gedroogd fruit: abrikoos, sinaasappelschil
- honing
- boter, room
- noten: amandel, hazelnoot
- getoast
- specerijen: vanille, kaneel, peper

Wijnen 3 & 4

Wijn 3

Aldeneck Chardonnay Heerlenlaak – 2018 – Aldeneik/Maaseik, België

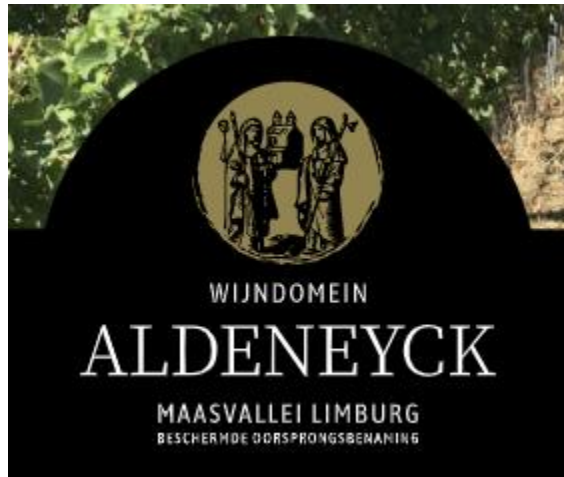
- manuele oogst
- fermentatie op inox cuves, onmiddellijk erna op barriques
- 5 maanden rijping sur lie op Franse eiken barriques van Chassin 1,2,3 en 4-jarig hout; 25% nieuw

5 BOB's - België

27 nov 2017 : Maasvallei Limburg (BE – NE)

- zonovergoten zuid-oosthelling
- warm microklimaat
- Maaskiezels en grind, mineraalrijk
toplaag leem (80cm)

Wijn 4

Andreas Gsellmann Chardonnay Exempel – 2017 –
Oostenrijk - Burgenland

*„Man folgt dem Gefühl des Herzens beim Begleiten der
Entwicklung des Weins.“*

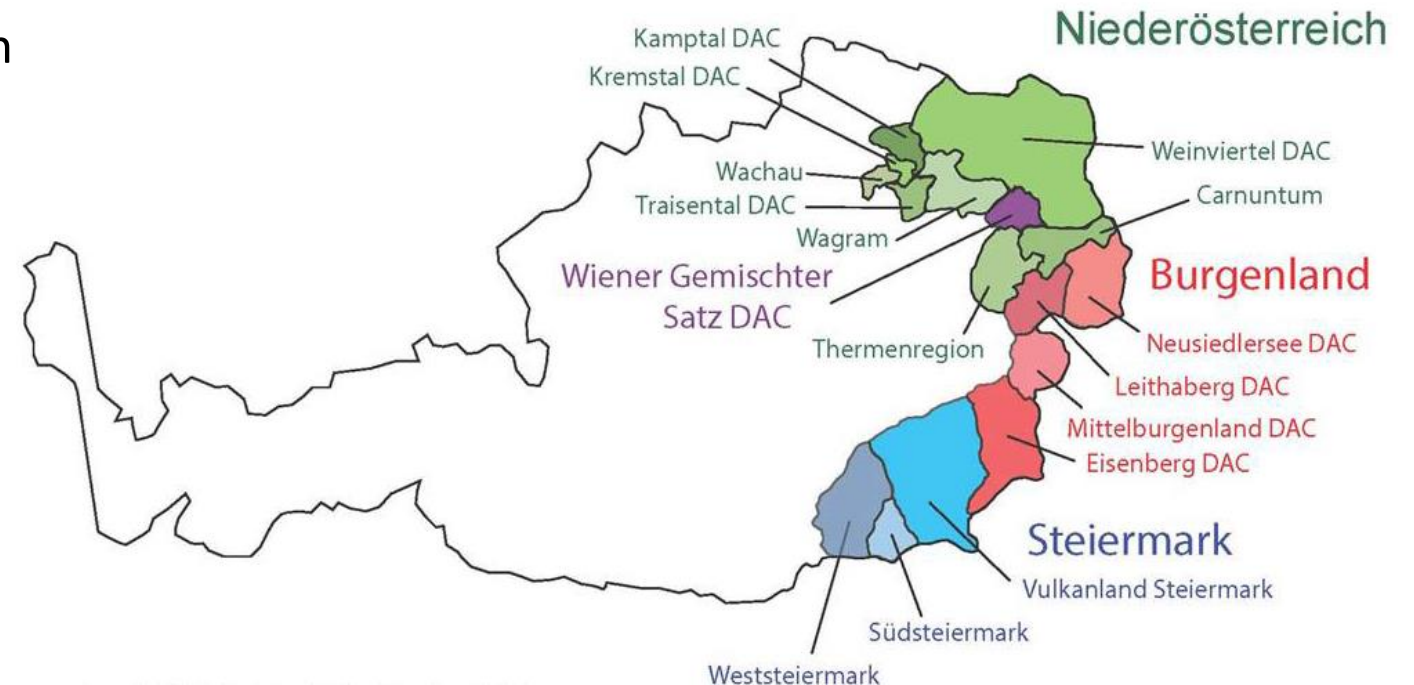

- biodynamisch
- wijngaard: Ried Goldberg
- zandleembodem met
Donaugrind en kalksteen
in de ondergrond
- schilmaceratie (14d) en
houtlagering (9m)

Burgenland

- 1/3de van de Oostenrijkse wijngaard tegen Hongaarse grens : gebied met zachtglooiende heuvels
- warme continentale invloed van Pannonische klimaat; verzachtende invloed van Neusiedlersee; warmste streek van Oostenrijk
- Leithagebirge met leisteen en kalksteen: oosthellingen uniek voor witte wijnen

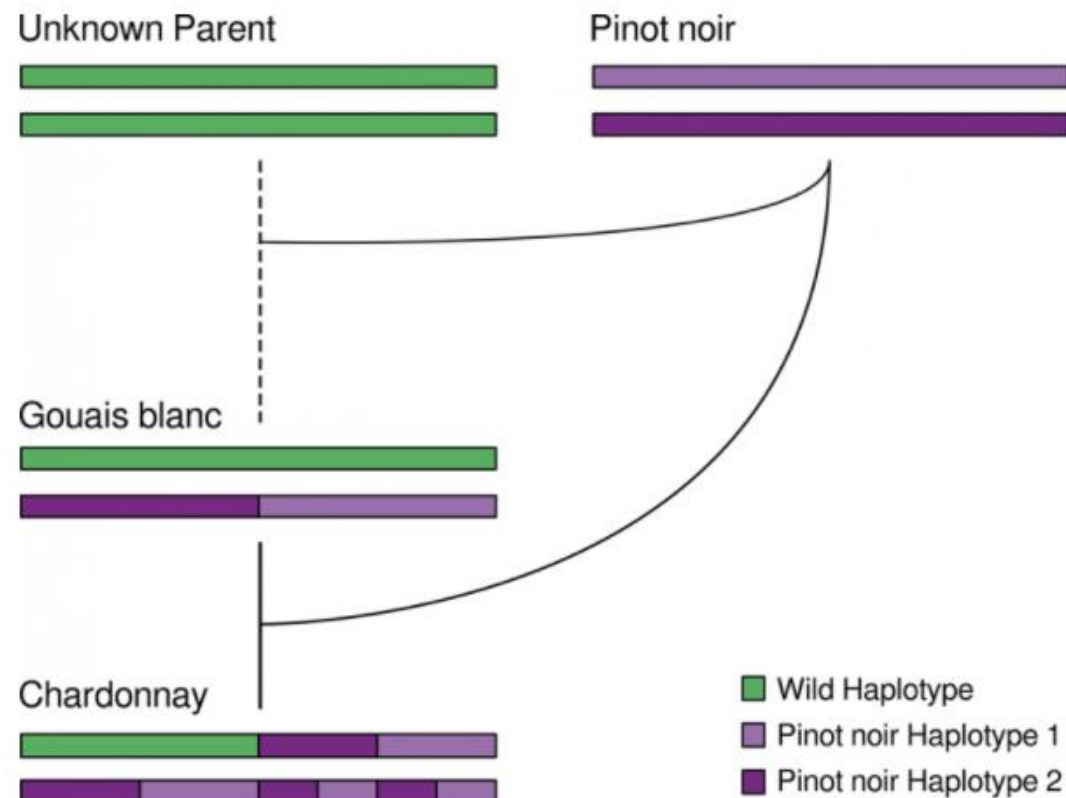
Eventjes naar de historiek ... en weer terug

- Historiek
- Massale selectie
- Klonale selectie

Chardonnay ontstond uit inteelt

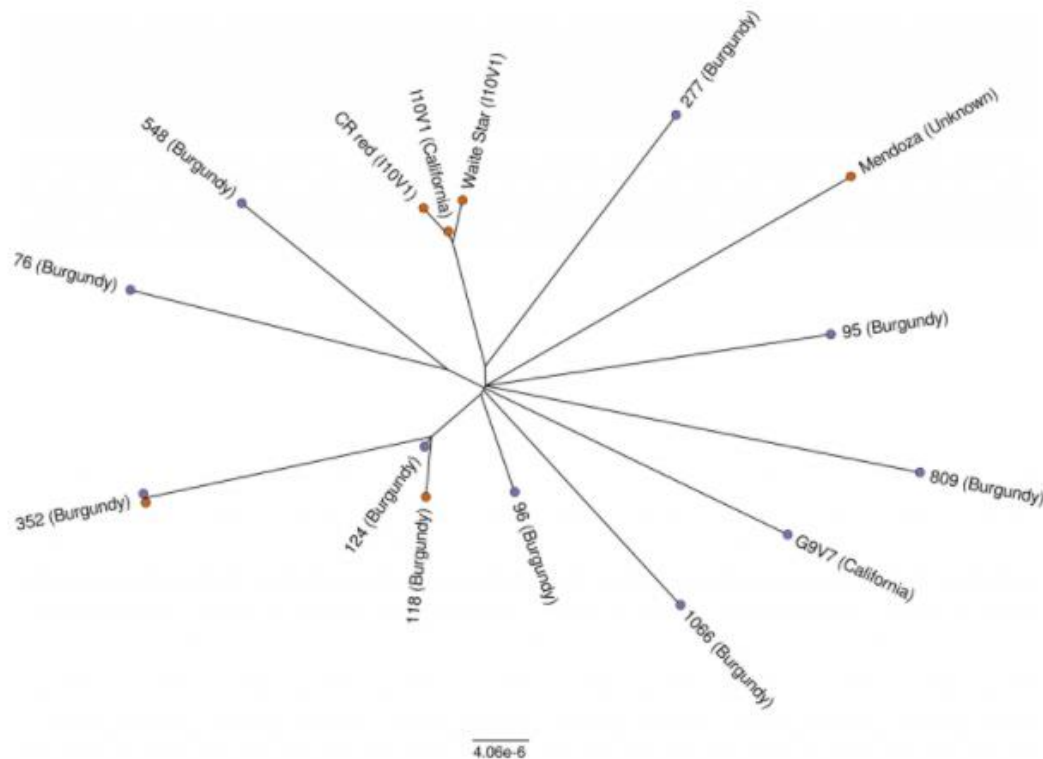
- Het DNA van de Chardonnay-druif bestaat voor 49% uit Pinot noir, voor 34% uit Gouais blanc, en die andere 17% bestaat óók uit Pinot noir!
- Bij 17% van het genoom van Chardonnay zijn namelijk beide kopieën van het DNA afkomstig van Pinot noir. Dit kan enkel veroorzaakt zijn door een eerdere kruising tussen een voorouder van Gouais blanc en Pinot noir.
- De Chardonnay druif is dus ontstaan door **inteelt tussen zijn voorouders** Gouais blanc en Pinot noir! Hierdoor heeft ook Gouais blanc al Pinot noir-DNA, en geeft dit dus ook deels weer door aan zijn nageslacht.

Figuur 2. Schematische stamboom van Chardonnay. Tweemaal een kruising met Pinot noir.

Roach et al. 2018 via CC BY 4.0

Klonale selectie

Figuur 1. Fylogenetische boom Chardonnay klonen.

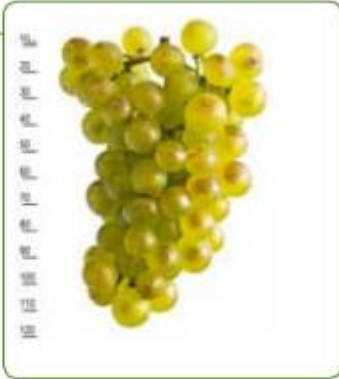
Roach et al. 2018 via CC by 4.0

- Wetenschappers onderzochten het DNA van 15 populaire chardonnay klonen. Voor elke kloon vonden ze unieke mutaties in het DNA, én ze herkenden de klonen op basis van de mutaties in hun DNA.
- Figuur 1: een fylogenetische boom die weergeeft hoe dicht de verschillende klonen aan elkaar verwant zijn. Hoe dicht de klonen bij elkaar liggen, hoe sterker ze aan elkaar verwant zijn.
- Een klein deel van de mutaties kon al rechtstreeks gekoppeld worden aan de eigenschappen van een individuele chardonnay kloon. Bv. kloon 809 is een druif met muskaatonen en heeft als enige een mutatie die zorgt voor de verhoogde productie van monoterpenen, de moleculen die zorgen voor een muskaat-achtig karakter.

Interessante klonen

ENTAV-INRA® Clone 548

- Origin: Burgundy
- Small open bunches with small berries, and high sugar content
- Light cropping load, and early ripening
- Appreciated for its viticultural performance as well as its blending capabilities
- Well suited for areas where grape maturity is otherwise difficult to achieve
- Flavours show intensity and good acid
- A great improvement on Clone 95 in all respects – fast becoming the preferred clone for the complete range of Chardonnay styles: will produce full-bodied, balanced and meaty wines with complex aromas

ENTAV-INRA® Clone 809

- Origin: Burgundy
- Tighter bunches, more like Clone 95, with small yellow berries
- Another early to harvest clone, with high sugar content
- Lovely clean Muscat flavours, with citrus and floral notes – fragrant, yet with a good acid finish
- This is a highly distinctive Chardonnay clone, suitable for blending at small percentages (typically added to Corton-Charlemagne wines at 5%-10% of blend)

ENTAV-INRA® Clone 1066

- Origin: Burgundy
- Low cropping with small, loose berries and bunches and high sugar content
- Prone to “hen and chicken” formations
- Clone is described as early to harvest and is appreciated for its richly flavoured wines

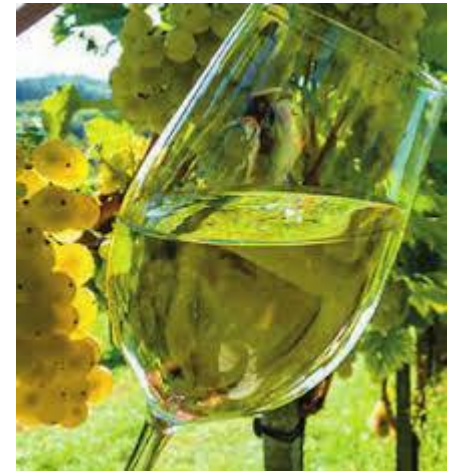
	Identiteit en beschikbaarheid		Agronomische gegevens		Technische data	
Kloon nummer	• Oorsprong	■ Selectie	□ vruchtbaarheid	* Productieniveau	◆ Suikergehalte	+ Potentiële kleur
	+ Jaar goedgekeurd	* Agronomische referenties	◆ Gewicht van druivenclusters	▷ Kracht	× Totale zuurgraad	◇ Tannische structuur
	▲ Groeiend oppervlak		○ Grootte van bessen	★ Gevoeligheid voor Botrytis	▼ Aromatische intensiteit	⊕ Oenologische aanleg
1066	• Côte-d'Or	■ ATVB - ENTAV	□ laag tot gemiddeld	* heel lager	+ hoog	+
	+ 2003	* Bourgogne	◆ zeer lager	▷	× laag tot gemiddeld	◇
	▲		○ laag tot gemiddeld	★	▼	⊕ verfijnde, onderscheidende, aromatische en evenwichtige wijnen
ENTAV INRA® Kleine druiventrossen met aanzienlijk millerandage. Kloon met vroege rijpheid, gewaardeerd om zijn lage productie, zijn hoge suikergehalte en de kwaliteit van de verkregen wijnen. Gebruik voor het mengen en voor producties met een hoge toegevoegde waarde vanwege de lage opbrengsten.						
1067	• Côte-d'Or	■ ATVB - ENTAV	□ laag	* laag	+ hoog	+
	+ 2003	* Bourgogne	◆ laag tot gemiddeld	▷	× medium	◇
	▲		○ medium	★	▼	⊕ geconcentreerde en evenwichtige wijnen met complexe aroma's
ENTAV INRA® Vroege volwassenheid kloon, gewaardeerd om zijn agronomische kenmerken en de kwaliteit van de verkregen wijnen.						

Présentation du Clone de Chardonnay Entav-Inra 1067

- <https://www.youtube.com/watch?v=aE1-xJVpoKc>

- 18 mrt. 2019 - Geüpload door VignevinFrance
- La marque Entav-Inra présente sa sélection de **clones**.
Tout savoir sur le **chardonnay 1067**, en moins d'1 minute.

Wijnen 5 & 6

Wijn 5

Chardonnay Morning Fog –
Wente Vineyards – 2016 – Livermore Val
California – USA

*Wente Vineyards is the country's longest, continuously operated family-owned winery,
founded in 1883.*

1883

“Morning Fog Chardonnay is an great expression of Livermore Valley Chardonnay, with diverse alluvial fans of soil consistently creating Chardonnay with beautiful and lingering minerality, which coupled with the natural acidity from the long and cool growing season, creates a beautiful wine”

- Karl D. Wente, Fifth Generation Winemaker

- Livermore Valley: +/- 20 000 ha; 25% chardonnay
- één van de oudste Californische winregio's (1840): chardonnay als monocépage!
- bijna 80% van Californische chardonnay komt van de Livermore kloon (Wente kloon)
- valleien met een oost-west ligging
- mist en zeewind koelen de warme valleien af
- diepe kiezelbodem

Wijn 6

Tempus Two Wilde Chardonnay – 2017 – Adelaide Hills – Australia

- 100% houtlagering Franse eik
‘to create a luscious wine with
Old World influences’
- ‘A Burgundian style Chardonnay; luscious,
mouth filling and creamy with ripe stone fruit
flavours evident but not dominant. A complex,
layered wine with great persistence and length’

Chardonnay: 42% totale witte druiven-oogst in Australia

Adelaide Hills

ADELAIDE HILLS

A beautiful region with a rolling tapestry of green hills, gumtrees, vineyards and orchards. The Adelaide Hills combines cool climate, high altitude, clean air and ancient soils to produce grapes of pure, unforgettable flavour and fresh, natural acidity. Renowned as the best region in Australia to produce sauvignon blanc.

VARIETALS SOURCED FROM THIS REGION

Copper Sauvignon Blanc, Copper Tempranillo, Copper Wilde Chardonnay, Pewter Pinot Gris, Pewter Sparkling, Varietal Chardonnay, Varietal Sauvignon Blanc, Varietal Semillon
Sauvignon Blanc

Gerda De Moor - Sommelier - Conseil

Chardonnay en gerecht

Breed spectrum aan aroma's, van strakke koele klimaattoetsen tot rijk tropisch fruit
→ zeer uitgebreid gamma gerechten

→ belang van kooktechnieken

Frisse Chardonnay: 'terrasje', lichte visgerechten, eenvoudig gevogelte, schaal- en schelpdieren, hartige salade, ...

Volle Chardonnay: stevig stukje vis, gevogelte, kalfszwezerik, met ... romige sauzen of botersaus, kalfsvlees, risotto, halfharde/gerijpte kazen, pastei, ...

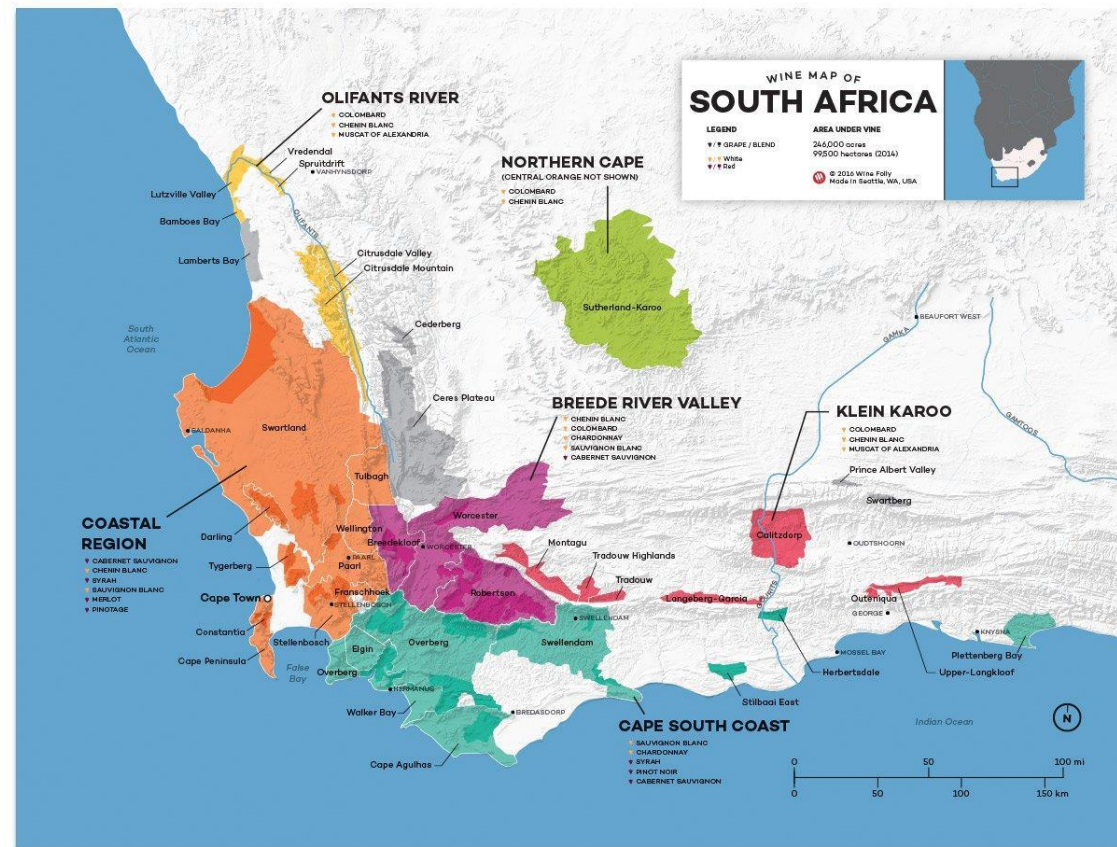
Wijnen 7 & 8

Wijn 7

- Meerlust Chardonnay – 2018 – Stellenbosch – Zuid-Afrika
 - Familie Myburgh, 8 generaties sedert 1756
 - 1ste eigenaar Duitse immigrant H, Huising (1693): ‘Meerlust’ = pleasure of the sea = genot van de zee

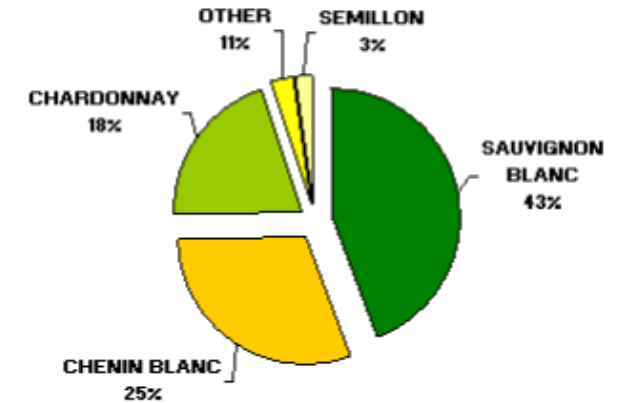
District Stellenbosch

Epicentrum van de wijnindustrie:

Universiteit van Stellenbosch met eigen afdeling oenologie en wijnbouw

Top 5 White plantings in Stellenbosch

Warm mediterraan klimaat, koele bergellingen en een koele zeebries van uit False Bay

Meerlust: bodem van alluviale klei met graniettoplaag

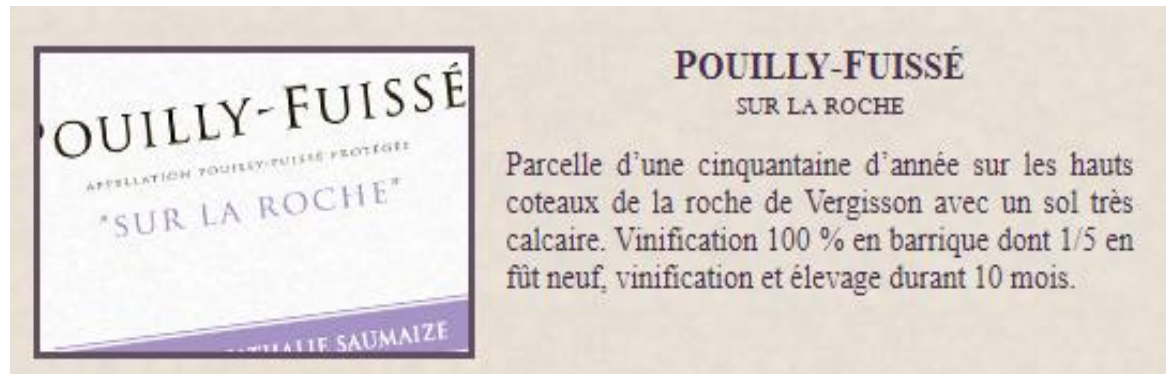
Chardonnay-aanplant aan de oevers van de 'Eerste rivier' op goed gedraineerde alluviale bodem

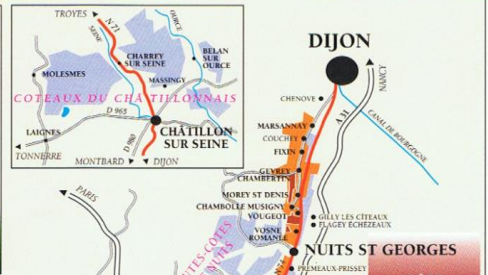
Wijn 8

Pouilly-Fuissé Sur La Roche – 2017 – Saumaize – Bourgogne – Mâconnais – France

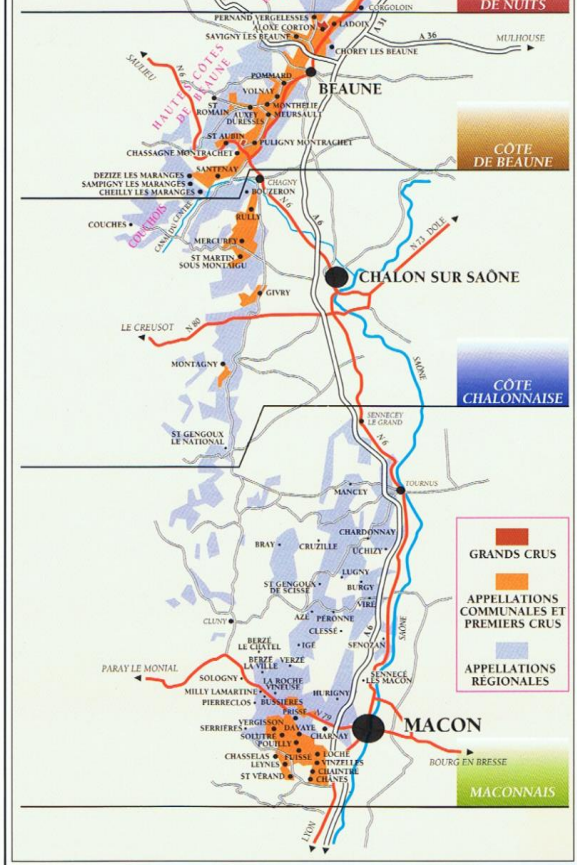
Sur La Roche is vanaf 2020 premier cru

LA BOURGOGNE & SES CINQ VIGNOBLES

- CHABLIS
- CÔTE DE NUITS
- CÔTE DE BEAUNE
- CÔTE CHALONNAISE
- MACONNAIS

- GRANDS CRUS
- APPELLATIONS COMMUNALES ET PREMIERS CRUS
- APPELLATIONS REGIONALES

D'après le site www.bourgogne.com
 © 2010 - 2011 - 2012 - 2013 - 2014 - 2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020 - 2021 - 2022 - 2023 - 2024 - 2025 - 2026 - 2027 - 2028 - 2029 - 2030 - 2031 - 2032 - 2033 - 2034 - 2035 - 2036 - 2037 - 2038 - 2039 - 2040 - 2041 - 2042 - 2043 - 2044 - 2045 - 2046 - 2047 - 2048 - 2049 - 2050 - 2051 - 2052 - 2053 - 2054 - 2055 - 2056 - 2057 - 2058 - 2059 - 2060 - 2061 - 2062 - 2063 - 2064 - 2065 - 2066 - 2067 - 2068 - 2069 - 2070 - 2071 - 2072 - 2073 - 2074 - 2075 - 2076 - 2077 - 2078 - 2079 - 2080 - 2081 - 2082 - 2083 - 2084 - 2085 - 2086 - 2087 - 2088 - 2089 - 2090 - 2091 - 2092 - 2093 - 2094 - 2095 - 2096 - 2097 - 2098 - 2099 - 2100

ÉTERNELS BOURGOGNES

Pouilly-Fuissé

And the points ...

THE END !!!

